

Sygn. akt I ACa 1049/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ducki SSO del. Marek Boniecki (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2013 r. w Krakowie na rozprawie
sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W.
przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 28 maja 2013 r. sygn. akt IX GC 240/12

oddala apelację.

Sygn. akt I ACa 1049/13

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 13 listopada 2013 r.

Strona powodowa (...) Sp. z o.o. we W. wniosła o zasądzenie od (...) Sp. z o.o. w K. kwoty 15 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 września 2008 r. tytułem należności za dostarczony stronie pozwanej przez powodową towar, które to wierzytelności bezzasadnie zostały potrącone z wierzytelnościami strony powodowej wynikającymi z kar umownych nałożonych na powodową spółkę.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając, że roszczenia powoda są częściowo przedawnione, nie zostały należycie sprecyzowane, ani udowodnione dołączonymi do pozwu dokumentami, a nadto kary umowne zostały naliczone na podstawie łączącej strony umowy z dnia 31 marca 2008 r. z uwagi na niedotrzymanie 98% poziomu sześciu dostaw w okresie od marca do sierpnia 2008 r.

Wyrokiem z dnia 28 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w 2008 r strony wiązała umowa (z załącznikiem), na mocy której powód był zobowiązany do sprzedaży pozwanemu towarów w ilości określonej w zamówieniach pozwanego pod rygorem kary 2500 zł za niewykonanie danego zamówienia co najmniej w 98%. Powód nie zrealizował należycie 6 zamówień na musztardę: 1) Nr (...) na 22 kartony, 2) Nr (...) na 21 kartonów, 3) Nr (...) na 14 kartonów, 4) Nr (...) na 23 kartony – powód nic nie dostarczył, 5) Nr (...) na 18 kartonów – powód nic nie dostarczył, 6) Nr (...) na 43 kartony – powód nie dostarczył 12 kartonów. W okresie 26 września – 8 grudnia 2008 r. pozwany złożył powodowi 10 oświadczeń o potrąceniu łącznej kary 15 000 zł z cenami należnymi powodowi ujętymi w kolejnych 14 fakturach.

Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany przedłożył kopie tylko trzech zamówień, lecz pozostałe opisał dokładnie w dołączonym planie dostaw z rozbiciem na tygodnie, wskazując w tych wypadkach ilości niezrealizowane. Powód nie kwestionował otrzymania tych sześciu zamówień, lecz twierdził, że nie jest w stanie sprawdzić, czy i w jakim stopniu wykonał te zamówienia. Dowód spełnienia świadczenia obciążał spełniającego świadczenie. Od pozwanego nie można wymagać dowodzenia faktu negatywnego, że powód nie dostarczył wszystkich zamówionych kartonów. Pozwany po obciążeniu powoda karą umowną i niekwestionowaniu tego niezwłocznie przez powoda, nie miał obowiązku przechowywania dokumentacji pozwalającej mu na dokładne ustalenie, ilu kartonów powód nie dostarczył. Skoro powód twierdził, że obciążenie go karami było bezpodstawne, to powinien przedłożyć dowody wykonania zamówień w postaci dowodów Wz, gdyż w ten sposób pozwany zawsze potwierdzał powodowi otrzymanie towaru. Powód jednoznacznie wskazał podstawę faktyczną żądania zapłaty 15 000 zł jako zwrot zapłaconych kar umownych. Sposób zapłaty nie był istotny. Zarzut, iż pozwany nie wskazał podstawo nałożenia 6 kar umownych był bezpodstawny, gdyż w odpowiedzi na pozew podstawy kar opisano dostatecznie dokładnie, aby powód mógł się do nich ustosunkować. Powód dopiero w piśmie z 3 marca 2011 r. Podniósł zarzut, iż kary są istotnie opłatą inną niż marża za przyjęcie towaru do sprzedaży (art. 15.1 pkt 4 u.z.n.k.), co było spóźnione. Jednakże nawet w razie uznania, że ten zarzut nie był spóźniony, to powód nie wykazał nielegalności kar, nie podniósł zarzutu nałożenia rażąco wygórowanej kary. Przede wszystkim nie porównał kar z wartością dostaw, a bez takiego porównania nie można było uznać kar za wygórowane.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją strona powodowa, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I Instancji.

Skarżący zarzucił: a) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. poprzez zobowiązanie powoda do wykazania i udowodnienia twierdzeń podnoszonych przez pozwanego; b) naruszenie przepisów prawa materialnego 6 k.c. poprzez przerzucenie obowiązku wykazania przez powoda tez i twierdzeń wskazywanych przez pozwanego.

Apelujący wskazał, że w pozwie podał, iż nie wie, na jakiej podstawie został obciążony przez pozwanego kwotą dochodzoną niniejszym pozwem. W odpowiedzi na sprzeciw pozwany gołosłownie twierdził, iż kara ta jest karą z tytułu naruszenia warunków handlowych, jednakże w żaden sposób nie podał podstawy jej naliczenia oraz sposobu wyliczenia. Z zeznań strony powodowej absolutnie nie wynika, aby akceptowała naliczone kary, a trudno, aby domyślała się, z jakiego tytułu została ukarana. Sąd błędnie założył, że pozwany w odpowiedzi na pozew dostatecznie opisał podstawę kar, albowiem kary mogły dotyczyć różnych kwestii. Jednocześnie strona pozwana wskazała, iż nie jest w stanie udowodnić sposobu naliczania kar ze względu na awarię systemów IT. Awaria systemu jest przejściowa i strona ta powinna wykazać, iż dane te uległy zniszczeniu. Jeśli nie uległy, a podlegały tylko awarii, to są one obecne w systemie i na ich podstawie da się określić zasadność, bądź niezasadność kary. Nałożenie na powoda obowiązku udowodnienia wysokości i zasadności kar stanowiło naruszenie art. 6 k.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że Sąd Okręgowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł oceny dowodów wskazanych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, który Sąd Apelacyjny przyjął za własny. Zauważyć przy tym należy, iż zarzut wadliwych ustaleń nie został w apelacji podniesiony.

Powołanie się przez skarżącego w pierwszym z zarzutów apelacji na art. 233 k.p.c. uznać należy za efekt oczywistej omyłki. Przepis ten, statuujący zasadę swobodnej oceny dowodów, nie mógł zostać naruszony poprzez wadliwe – zdaniem powoda – zobowiązanie go do udowodnienia twierdzeń podnoszonych przez pozwanego. Uznać zatem należało, że apelujący, formułując zarzut, miał na myśli art. 232 k.p.c., który nakłada na strony prawnoprocesowy obowiązek przedstawiania dowodów na okoliczności, z których wywodzą skutki prawne. Materialnoprawnym odpowiednikiem tego przepisu jest art. 6 k.c., na którym opierał się drugi z zarzutów apelacji. W tej sytuacji oba zarzuty należało rozpoznać łącznie.

Zgodzić się trzeba z apelującym co do tego, że nieprawidłowe w świetle art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. byłoby nałożenie na powoda obowiązku wykazania zasadności nałożenia na niego kary umownej, także co do jej wysokości. To strona pozwana, jako wywodząca z tego faktu korzystne dla siebie skutki prawne, obowiązana była go udowodnić.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powodowa spółka wskazanemu wyżej obowiązkowi sprostała. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że postępowanie w rozpoznawanej sprawie toczyło się pod rządami przepisów art. 479¹ i nast. k.p.c., albowiem pozew wniesiony został przed wejściem w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 233, poz. 1381). W odpowiedzi na pozew wniesionej przez stronę pozwaną w terminie przewidzianym w art. 479¹⁴ §1 k.p.c., wskazała ona, że kary umowne zostały nałożone na powodową spółkę na podstawie łączącej strony umowy nr (...), uszczegółowionej w warunkach handlowych sprzedaży, a konkretnie zapisu I.9 tegoż załącznika do umowy. Strona powodowa nie dochowała przyjętego na siebie obowiązku zachowania 98% zamówienia w przypadku sześciu szczegółowo wskazanych dostaw. Jednocześnie dla wykazania podstawy naliczenia sześciu kar umownych przedstawione zostały komputerowe zestawienia szczegółów realizacji zamówień przez dostawców do magazynu centralnego, wydruki z poczty elektronicznej potwierdzeń wysłania do powoda trzech zamówień oraz dokument WZ dla jednej z dostaw. Wskazano przy tym, że z uwagi na awarię systemów IT niemożliwe jest przedstawienie pozostałych dokumentów.

W odpowiedzi na pismo strony pozwanej, powodowa spółka w sposób bardzo ogólnikowy stwierdziła jedynie, że z załączonych do odpowiedzi na pozew dokumentów nic nie wynika, a stosowanie tego typu praktyk można by było uznać za czyn nieuczciwej konkurencji. W żaden sposób nie odniesiono się jednak zarówno do wyraźnie wskazanej umownej podstawy naliczenia kar, jak i okoliczności faktycznych ich zastosowania. Nie zanegowane zostały okoliczności niedochowania poziomu dostaw, co wbrew twierdzeniom powoda – wprost wynikało z przedłożonych dokumentów. Co więcej, przesłuchany w charakterze strony prezes zarządu powodowej spółki (...) przyznał, że zdarzały się wypadki nierealizacji zamówienia i nakładania z tego tytułu kar umownych. Zeznał, że zwracał się do pozwanej spółki o anulowanie kar, co oznacza, że wiedział, że były nakładane i w jakich wypadkach. Przeczy to zatem twierdzeniom strony powodowej zarówno o bezpodstawności kar umownych, jak i co do niewiedzy, z jakich powodów były one nakładane. Oceny tej nie zmieniają zeznania drugiego z członków zarządu C. Ł., który w spółce odpowiadał za sprawy księgowe, podczas gdy kwestia wysyłek towaru leżała w kompetencji Z. W.. Powiązanie zatem zeznań tego ostatniego z dowodami dostarczonymi przez stronę powodową przy odpowiedzi na pozew, przy jednoczesnym braku jakichkolwiek dowodów przeciwnych, pozwoliło przyjąć twierdzenia pozwanego co do zasadności nałożenia kar umownych i potrącenia wierzytelności z tego tytułu z należnościami dochodzonymi pozwem za udowodnione.

Trafnie także Sąd Okręgowy przyjął, że ogólnikowy zarzut strony powodowej kwalifikujący nałożone kary umowne jako czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t. jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.) nie został w żaden sposób wykazany.

Nie było również podstaw do zmiarkowania kar umownych na podst. art. 484 §2 k.p.c. Pomijając w tym miejscu sporną w doktrynie i orzecznictwie kwestię możliwości uznania żądania oddalenia roszczenia opartego o karę umowną

za zawierające w sobie wniosek o miarkowanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2009 r., II CSK 511/08, LEX nr 494021, przeciwie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 494/09, OSNC-ZD 2011/7/377-380), za słuszną należało uznać konstatację Sądu pierwszej instancji o braku podstaw dowodowych do zmniejszenia kar umownych w oparciu o powoływany przepis.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podst. art. 385 k.c. oddalił apelację jako bezzasadną.